

Решение № 1910 от 13.10.2017 г. на СГС по т. д. № 4700/2016 г.

РЕШЕНИЕ №

гр. София, 13.10.2017 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИЯТ ГРАДСКИ СЪД, ТЪРГОВСКО ОТДЕЛЕНИЕ, VI-16 състав, в публично съдебно заседание на трети октомври две хиляди и седемнадесета година, в състав:

СЪДИЯ: ВАЛЕРИЯ БРАТОВА

при секретар Диляна Ц., разгледа докладваното от съдията търг. дело № 4700 по описа за 2016 г., за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 124 и сл. от Гражданския процесуален кодекс (ГПК).

Образувано е по искова молба на К.Д.С., ЕГН *****, предявена срещу Д.И.А., ЕГН ***** и "А.П." ЕООД, ЕИК *****, за солидарно заплащане на сумата 4000 лева, представляваща обезщетение за причинени имуществени вреди от нарушение на авторските му права върху 18 броя снимки, заедно с обезщетение за забава в размер на сумата 1215,76 лева за периода 01.11.2013 г. - 12.06.2016 г., както и сумата 1000 лева - обезщетение за причинени неимуществени вреди, заедно с обезщетение за забава върху тази главница в размер на 303,94 лева, за периода 01.11.2013 г. - 12.06.2016 г.

В исковата молба ищецът твърди, че на 23.07.2005 г., по време на разкопки на непокътнат гроб на висш тракийски аристократ при археологически обект Голямата могила, край селата Златица и Маломирово, община Елхово, е направил множество снимки с притежавания от него фотоапарат Canon EOS 10D, сериен номер *****, като ръководител на разкопките е била ответникът Д.А.. За направените фотографии на ищеца не било заплатено възнаграждение, но било постигнато споразумение да бъде упоменато името му в случай на публикуване на снимките. Впоследствие ищецът установил, че през 2011 г. вторият ответник издал двуезична книга "Голямата могила край Маломирово и Златица", в което били отпечатани 18 от направените от ищеца фотографии при разкопките на археологическия обект. В издателското каре на книгата, като фотографии били посочени Д.А. и И.Х.. Освен като печатно издание, книгата се разпространявала и в интернет на адрес: *****, който сайт съдържал трудове на историци и имал над 33 милиона регистрирани потребители. С тези действия ответниците нарушили имуществените и неимуществените авторски права на ищеца, като публикували фотографиите без съгласие на автора, без посочване на авторството му и без да му заплатят възнаграждение за всяко ползване на фотографиите. Нарушението било извършено виновно, поради знанието у ответника-физическо лице за авторството върху

снимките. Поради претърпените от нарушението имуществени и неимуществени вреди в общ размер от 5000 лева, ищецът имал правен интерес да претендира заплащане на посочената сума от ответниците, които следвало да отговорят солидарно в качеството им на делинквенти.

Ответникът Д.А. е подала отговор, в който оспорва редовността и допустимостта на исковата молба, твърдейки, че не били посочени конкретни нейни действия, представляващи нарушение на конкретни авторски права на ищеца, както и начинът на определяне на размера на претендираното обезщетение.

Възражението за процесуална недопустимост на предявените искове е неоснователно - в исковата молба, включително уточняващите я молби са изложени релевантни фактически твърдения, съответно искането за правна защита е конкретно формулирано, без значение на допуснатата техническа грешка в молбата от 18.04.2017 г., в която вместо имуществени са посочени неимуществени вреди. Тази грешка е лесно отстранима чрез тълкуване волята на ищеца и по никакъв начин не затруднява защитата на А..

По същество счита исковете за неоснователни, тъй като не бил налице нито един от елементите, пораждащи отговорност по чл. 94, ал. 1 ЗАПСП. Ищецът не бил автор на процесните фотографии. На последната страница от книгата "Голямата могила край Маломирово и Златиница" като автори на снимките били посочени И.Х. и Д.А., поради което се ползвали от презумпцията за авторство по чл. 6, ал. 1 ЗАПСП. Представените от ищеца фотографии представлявали разпечатки от компютърен екран и не доказвали авторството върху снимките. По-голяма част от снимките били заснети от професионалния фотограф И.Х., за чиито услуги било заплатено и съответно възнаграждение. Останалата част от фотографиите били заснети от Д.А., лично или на база на нейни подробни указания към техническото лице, извършило фотографирането. По този начин Д.А. била лицето с принос за създаване на фотографиите и единственият възможен техен автор.

На следващо място, оспорва качеството на обект на авторското право на процесните фотографии, тъй като създаването им не било в резултат на творческа дейност. С фотографиите единствено бил възпроизведен факта на откриването на археологическите находки, който не подлежал на закрила по ЗАПСП. Към датата на предявяване на исковата молба претенциите на ищеца били погасени по давност. Ищецът не бил канен да прави снимки на разкопките нито било уговаряно името му да бъде споменато при публикация, като му било изплатено единствено възнаграждение за техническото съдействие при разкопките. Оспорва ищецът да е собственик на апарата, с който са заснети снимките. Оспорва факта книгата "Голямата могила край Маломирово и Златиница" да се разпространява в интернет, като посочената от ищеца интернет страница била предназначена за свободно споделяне на произведения с учебна и научна цел. Евентуално твърди, че от ищеца било получено предварително съгласие за използване на фотографиите.

Ответникът "А.П." ЕООД счита исковата молба за недопустима, тъй като съгласно презумпцията за авторство по чл. 6, ал. 1 ЗАПСП, като издател не следвало да подлага на съмнение качеството на автор на всяко лице, което предоставя определено произведение за възпроизвеждане, а за автор в конкретния случай се представила Д.А.. По този начин

счита, че не е надлежна страна по предявените претенции. Възражението е неоснователно, в исковата молба ищецът е изложил твърдения, обуславящи пасивната процесуална легитимация на "А.П." ЕООД, като въпросът относно авторството и приложението на презумпцията по чл. 6, ал. 1 ЗАПСП е такъв по същество на спора.

Исковете счита неоснователни. Твърди, че на 06.06.2011 г. сключил издателски договор с ответника-физическо лице за издаването на процесната книга, като на 21.09.2011 г. с приемо-предавателен протокол са били предадени материалите за издаването ѝ, включително и 150 цветни фотографии на хартиен носител, а на 18.11.2011 г. също с приемо-предавателен протокол е представил за одобрение на Д.А. окончателния вид на изданието, който бил приет без забележки. До края на 2011 г. били отпечатани 1000 броя от книгата, които били предоставени на нейния автор - Д.А.. С ищеца дружеството нямало никакви уговорки за споменаване на името му при публикация, тъй като дружеството изобщо не било встъпвало в правоотношения с него. В някои от приложените към исковата молба снимки било отразено името на Д.А., затова същата била техен автор. Претендираното обезщетение надвишавало в пъти възнаграждението за подобен вид дейност. Ответникът нямал вина за евентуално извършеното нарушение, поради презумпцията на чл. 6, ал. 1 ЗАПСП, като съгласно издателския договор нямал право самостоятелно да разпространява произведението и да реализира приходи от продажба на книгата, чиито тираж е бил предаден на ответника А.. Нямал отношение към публикуването на книгата в интернет. Снимките не били обект на авторско право, тъй като не представлявали резултат от осъществена творческа дейност по смисъла на чл. 3, ал. 1 ЗАПСП. Те били направени за целите на теренното археологическо проучване и представлявали част от археологическата документация, чиито автор бил научният ръководител на това проучване.

Съдът, като прецени събраните по делото доказателства по свое убеждение, намира от фактическа и правна страна следното:

Страните не спорят и от приложеното като веществено доказателство по делото печатно издание - книга "Голямата могила край Маломирово и Златиница", издадена от "А.П." ЕООД през 2011 г., се установява, че ответникът Д.А. е посочена като автор на произведението, а като фотографи са посочени тя и И.Х.. Книгата съдържа публикувани фотоснимки от извършени проучвания и разкопки на археологически обект - гроб на тракийски воин, принадлежащ по мнение на автора към висшата аристокрация.

Печатното произведение е възпроизведено в 1000 броя, въз основа на сключен на 06.06.2017 г. между ответниците издателски договор. Не е спорно, че материалите, включени в печатното произведение са предадени на издателя от автора - Д.А., видно и от представен приемно-предавателен протокол.

В производството са представени цветни копия на 18 фотоснимки, представляващи IMG файлове, съдържащи информация за характеристиките на всяко от фотоизображенията.

В производството е прието неоспорено заключение на съдебно-фотографска експертиза, изготвено от вещо лице А., което съдът кредитира като обосновано и

компетентно дадено и основава изводите си на него.

Вещото лице е установило, че всички процесни фотоизображения са компресирани във формат Jpeg - Joint Photographic Experts Group. Този графичен формат представлява компресия със загуба на данни, основно в цветността, като едно от първите действия при JPEG компресия се състои от премахване на 75% от информацията за цветността на изображението. Така данните за съхранение се намаляват на половина, като човешкото око почти не открива разлика с оригинала. Използваната фотокамера "Canon EOS 10D" и снабдените към нея обективи към процесната дата на заснемане са предоставили възможност да се документира по най-добър начин и в най-голям обем научната археологическа работа. В изведените метаданни на всички процесни фотографии, които са експортирани непосредствено от фотокамерата върху твърд диск на компютърна конфигурация (PC) и от който са откопирани без обработка върху представения по делото оптически носител, е отбелязан във вътрешността на файловете серийният номер на използваната фотокамера - *****.

Всички процесни фотоснимки, с изключение на две фотоизображения: IMG_0401 и IMG_0402 (последното не е посочено в исковата молба като използвано от ответниците в нарушение правата на ищеца) в приложения оптичен носител, са идентични с използваните в печатното издание, като при предпечатната обработка част от изображенията са използвани чрез кадриране, а други без такова. За отпечатването на изображението на корицата на представеното научно издание, при предпечатната обработка, е използван чрез кадриране, оригиналният файл на представеното изображение IMG_0861, експортиран от фотокамерата върху твърдия диск на използваното PC, от който е направен презапис чрез софтуера "Adobe Photoshop CS 2015".

За постигане на добри резултати при този вид фотозаснемания, от основна роля са опита и знанията в конкретната област на фотографа и не на последно място техническата грамотност и доброто познаване на използваната техника, с която се разполага. Основната роля при извършеното на терена фотодокументиране има археологът, определен от научния ръководител на екипа, който изрично трябва да посочва и позиционира фотокадрите и да се грижи за снабдяването с линиите за определяне на мащаба, предвид последващото публикуване и научно тълкуване, като на фотографа е отнета възможността за индивидуален творчески подход в този случай.

Фотографските снимки в дадения случай са документ, който визуализира всеки етап от зачитването и разкопките на археологическия обект, тъй като не всичко може да се опише в пълни детайли в дневника, а и след всеки от етапите ситуацията се променя. Техническият помощник, извършващ пряко фотозаснемането в даденият случай е с основна грижа за техническото фотографско обезпечаване с цел постигане на желаното от научния екип, да съобразява отстоянието до обектите, светлинните условия и експозицията, особеностите на фотокамерата и обективите, тяхната светлосила, необходимостта от допълнително осветление, контраста между светлините и сенките, обемността на изображенията, свободното дисково пространство и т.н.. Затова процесните фотографии, които са неделима част от фотодневника на теренното археологическо проучване, представляват специфична фотодокументалистика, предназначена за използването в научните среди на археологията, изкуството и историята, според което й

качество неминуемо трябва да отговаря на горепосочените специфични изисквания за позициониране и мащаб и същите трябва в пълна степен да допълват дневника, чертежите, схемите и скиците. Като документална, тази фотография има качества на достоверност (автентичност) на образите.

От едно обективно отражение на действителността, каквото представляват процесните фотографии, при които не трябва да има никаква намеса под форма на: избор на по-малка дълбочина на рязко изобразяваното пространство с цел разфокусиране на фоновете; прилагане на фотофилтри; необичайни ракурси и оптично изкривяване на обектите на заснемане, т. е. никаква промяна в реалната действителност, фотографските изображения могат да бъдат и предмет на изкуството.

За да притежава художествена стойност една фотокартина, трябва да отразява един завършен и специфичен творчески подход - не само да бъде достоверно отражение на действителността, но същата трябва да изразява мисълта и естетическото чувство на автора, изразени чрез способите на изобразителното изкуство. За тази цел фотограф-художникът, използвайки свойствата на оптичните системи и възможностите на лабораторната обработка, се стреми да постигне и да експресионира своята творческа идея и замисъл чрез специално подбрани сюжет, светлинните условия, ракурс, цвета и съответната композиционна кадровка. Той се стреми да се изрази чрез фотокартината. По своите изобразителни особености художествената фотография е най-близка до живопистта, тъй като пресъздава триизмерната действителност върху двуизмерни плоскости, при което третото измерение се получава чрез перспективни съкращения, светлини, сенки, избледнявания и т.н.

Въпросите на художествената форма са общо взето въпроси на фотографната композиция, което означава съчиняване, съединяване, съставяне, свързване. В областта на художествената фотография, композицията означава такова организиране и свързване на отделните елементи, които влизат в рамките на една картина, при което се получава завършен и цялостен художествен образ. Организирането, т. е. целесъобразното включване на снимачния материал в картината, има своята цел да помогне за да се разкрие най-лесно и най-пълно замисъла на автора, да се проникне най-бързо и най-дълбоко в картината, да се почувства най-силно нейната художествена идея и настроение.

Фотодокументалистиката (каквото представляват процесните фотографии), е един реалистичен и автентичен образ на действителността, и предвид нейната основна цел - реалистичната документалност, същата не съдържа тези принципи на художествено творческата дейност. Целите и същността на автентичното и обективно отражение на действителността по време на теренното проучване със средствата на фотографските изображения, могат да бъдат обобщени с основната цел на тази фотодокументалистика, а именно достоверно и реално отражение на обективните факти, което е и основната и най-важна особеност на тези фотодокументи, които трябва да послужат за последващи научни интерпретации и исторически обобщения при тяхното публикуване. В този смисъл вещото лице формира извод, че процесните фотоизображения не притежават свойствата на художествени фотокартини, не съдържат художествено-творческа идея, не са направени в процес на авторски търсения и творческа дейност и същите нямат качества на произведения на изкуството.

Вещото лице посочва, че обичайната цена за кадър, която да се заплати на фотографа е от порядъка на 10-15 лева, но водеща би била постигната между страните договореност. За направата на един художествен портрет във фотостудио - оборудвано с всички видове осветления, софтбоксове, фонове и т.н. цената може да достигне и да надхвърли 100 лева за фотокадър (особено ако се използват фотоплаки или широкоформатни, по-големи от 24/36 мм негативи) и предвид спецификата на извършената работа.

В производството са събрани гласни доказателствени средства чрез разпит на свидетелите И.К.И., Д.Г.Д.и П.Е.Х., показанията на които съдът няма основание да не кредитира, още повече че същите по своя характер са еднопосочни, без да съдържат съществени противоречия. Въз основа на показанията съдът приема за установено, че през 2005 г. ищецът К.С. в качеството си на професионален фотограф участвал при разкопките на открит гроб на тракийски владетел, като същият бил единственият фотограф допуснат вътре в гроба, за да заснеме процеса на разчистването и да документира находките. Същият разполагал с необходимата техника - фотоапарат Canon EOS 10D и имал опит, с оглед участието му при заснемане на исторически експонати. Фотосите изготвял по указания на археолозите - Д.А. и Д.. Процесът на археологическите разкопки изисквал пълно и подробно документиране, за да се възстанови цялостната находка и се предостави възможност за бъдещо изследване. За извършеното заснемане на ищеца била заплатена сума от около 250-300 лева с пътните разноски. Снимките били предадени на археологическия екип на диск. Ищецът очаквал да се появи публикация за откритието, в което участвал като фотограф и бил много въодушевен, че в появилата се книга били включени негови фотоснимки. Изключително много обаче се разстроил от факта, че не бил споменат като фотограф в произведението и изживял голямо разочарование.

В обясненията си, ищецът С. посочва, че се съгласил да извърши заснемането безвъзмездно, като обаче се уговорил с ответника Д.А. името му да бъде посочено във връзка с фотографиите. За закупуване на материали получил 140 лева.

Други доказателства от значение за спора не са ангажирани.

По отношение на обективно, кумулативно и пасивно субективно съединените искове, с правна квалификация чл. 94, ал.1 ЗАПСП и чл. 86, ал.1 ЗЗД.

Разпоредбата на чл. 94 ЗАПСП предвижда при нарушаване на авторско право в тежест на нарушителя да се поражда задължение за престиране на обезщетение за причинените на неговия носител имуществени и неимуществени вреди. Това означава, че основателността на предявените искове предполага доказване на притежаване от ищеца върху процесните 18 фотографии авторско право, извършено от ответниците нарушение, настъпване на неблагоприятни изменения в правната сфера на автора.

Съгласно чл. 3, ал.1 ЗАПСП, обект на авторското право е всяко произведение на литературата, изкуството и науката, което е резултат на творческа дейност и е изразено по какъвто и да е начин и в каквато и да е обективна форма, като фотографските произведения са посочени изрично в т.7 на разпоредбата. Съществено изискване за всеки обект на авторското право е да представлява обективиране на резултат от творческа

дейност, съответно ако е създадено произведение, но не в резултат на творческа дейност, а на техническа такава - при стриктно спазване на установени правила за създаване на крайния продукт, то такава произведение не е обект на авторско право и не се ползва от закрилата на специалния ЗАПСП.

В случая, ищецът е създал на 23.07.2005 г. процесните 18 фотоси при извършване на теренно археологическо проучване на обект тракийска могила в близост по селата Маломирово и Златиница, което се установява както от свидетелските показания, така и от заключението на съдебно-фотографската експертиза. Фотоизображенията са създадени при използване на техническо средство - фотоапарат Canon EOS 10D, със сериен № *****, като притежаването или не на правото на собственост върху това техническо средство е напълно ирелевантно за настоящия спор. От значение е единствено факта, че фотоизображенията са резултат от боравенето с фотоапарата, осъществено именно от ищеца. В този смисъл последният е създател на фотографските произведения. За 17 от тях, представляващи изображения на открити при теренните разкопки артефакти обаче съдът приема, че не са обект на авторско право, тъй като не са резултат от творческа дейност, а единствено техническа такава по изготвяне на фотодневник на теренните проучвания, изискван от нормите на чл. 42, чл. 43, т.3, чл. 48 и чл. 49 от Правилника за провеждане на теренни археологически проучвания в Република България, издаден от Министъра на културата. В този смисъл е категоричното заключение на вещото лице А., че характеристиките на процесните фотографски произведения сочат, че същите са фотодокументални и при създаването им са спазени правилата да съставляват елементи от фотодневника на проучванията - напълно точно да отразяват находките и етапите на разчистване, изготвени са при спазване на указанията на археолога, без влагане на каквато и да било художествено-творческа идея. В чл. 4, т.4 ЗАПСП е предвидено, че фактите не са обект на авторското право, като автентичното обективизиране на факт (етапите и развитието на осъщественото теренно проучване, откритите при същото находки) върху материален носител (създаването на фотодокумент) при спазване на установените в практиката технически изискванията за това, също следва да се приеме за обект, изключен от обхвата на авторското право.

След като по отношение на 17 от фотоизображенията в полза на ищеца не е възникнало авторско право, използването на същите от лицето, възложило създаването им - Д.А. не съставлява нарушение, респ. в правната сфера на ищеца не са възникнали никакви релевантни неблагоприятни изменения. Отделен е въпросът, че фотоизображение IMG_0401 изобщо не е използвано в печатното произведение "Голямата могила край Маломирово и Златиница", но това е значение за формирания извод.

Изложеното обаче не се отнася за фотоснимка IMG_0861, която е използвана при оформлението на задната корица на книгата и представлява портрет на лице от женски пол, държащо в лявата си ръка сив предмет. С оглед обстоятелството, че снимката е поместена при представяне на автора на книгата Д.А., то следва да се приеме, че именно тя е лицето, заснето от ищеца. Фотоснимката не носи характеристиките на фотодокументалната фотография, тъй като няма основание да се счита, че отговаря на разяснените в заключението на вещото лице изисквания да е такава. Фотографията е портретна и е израз на творческа дейност, тъй като пресъздава художествената идея на автора, който възпроизвежда живота правдиво, но при отделяне на главното в него -

археолога и положените от него усилия, като едновременно възплава и удовлетворението от находката, която заема съществено място в създадения портрет, т.е. фотографът обобщава съществените страни на обективната действителност в индивидуализирана, жизнена и пълнокръвна картина, която е лесно разбираема от зрителя и му внушава определени емоции. Затова и снимка IMG_0861 съдът приема да е произведение на фотографията, представляващо портретно изображение на друго лице (Д.А.), съответно същата е обект на авторско право и то принадлежи на автора на произведението - фотографа К.С..

Създаването на фотоизображението обаче е осъществено в рамките на възлагане от ответника А. и приложима е разпоредбата на чл. 42 ЗАПСП, която предвижда авторското право върху произведение, създадено по поръчка да принадлежи на автора на произведението, но ако не е уговорено друго, поръчващият има право да използва произведението без разрешение на автора за целта, за която то е било поръчано.

В решение № 214/13.05.2016 г. по търг. д. № 3088/2014 г. на ТК на ВКС, постановено по чл. 290 ГПК и съставляващо задължителна практика за съдилищата, е разяснен характера на договора за възлагане създаването на произведение, което е обект на авторско право. В правната доктрина договорът за поръчка за изработване/създаване на произведение се определя като самостоятелен вид договор, по който престацията е творчески резултат. Създателят на произведението притежава права върху него, което го отличава от договора за изработка. Отликата между договора за възлагане на произведение по чл. 42 ЗАПСП и договора за поръчка (чл. 280 - чл. 292 ЗЗД), е в резултата - при първия договор се дължи материален резултат (създава се произведение), а при договора за поръчка се дължи правен резултат. (Затова и настоящият състав счита този договор за разновидност на договора за изработка, независимо от използвания термин "по поръчка"). Договорът за поръчка е поначало безвъзмезден договор (чл. 286 ЗЗД), а при договора за възлагане на произведение се дължи възнаграждение (чл. 19 ЗАПСП). Възложителят сключва договора, за да използва създаденото от автора произведение. Авторът на произведението, създадено по поръчка запазва неимуществените правомощия от съдържанието на авторското си право, които не могат да бъдат отчуждавани (чл. 16 ЗАПСП). Следователно законодателят не прави разлика в съдържанието на неимуществените авторски права, възникнали по идея на автора на произведението или когато произведението е създадено по поръчка на друг правен субект.

При договорите за възлагане на произведение е въведена оборимата презумпция - поръчващият има правото на изключително ползване на произведението без разрешение на автора, ако в договора за възлагане не е уговорено друго. Правилото на чл. 42, ал. 1 ЗАПСП е диспозитивно и по аргумент от чл. 36 ЗАПСП страните могат да уговорят в договора за възлагане неизключително право на използване на произведението от поръчващия, използването на произведението от поръчващия да бъде за определен срок, да бъде уговорена територията, на която може да бъде използвано произведението и др.

Законът не установява изискване за сключване на договора в определена форма (за разлика от изискването на чл. 36, ал.4 ЗАПСП), поради което и с оглед твърденията на ищеца, че му е било възложено фотографирането на теренното проучване на 23.07.2005 г., когато е създадена и снимка IMG_0861, което по изричното му признание се съгласил да

извърши безвъзмездно, следва да се приеме, че между ищеца и ответника Д.А. е сключен договор за създаване на произведения на фотографията по смисъла на чл. 42 ЗАПСП, съответно за възложителя (поръчващия) е възникнало правото да използва произведението без разрешение на автора за целта, за която то е било поръчано. Няма съмнение, че снимката е публикувана за представяне на автора на издадената книга - Д.А. и то в качеството ѝ на археолог, участвал при разкопките на могилата, затова няма съмнение, че е налице ползване от възложителя (поръчващия) по договора на създаденото фотоизображение именно за целта, за която е било създадено. В този смисъл включването на снимка IMG_0861 в книгата "Голямата могила край Маломирово и Златиница" не съставлява извършено от ответника Д.А. неправомерно използване на произведението. Обемът на правото да се използва снимка IMG_0861 е посочен в чл. 18, ал. 2 ЗАПСП и включва правото за разпространяването му сред неограничен кръг лица. В този смисъл за автора на процесната снимка няма как да са настъпили имуществени вреди, тъй като те са свързани с възможността да се използва създаденото произведение, но това право с оглед сключения договор по чл. 42 ЗАПСП принадлежи на ответника А., съответно по силата на сключен със същата издателски договор "А.П." ЕООД е възпроизвело книгата, съдържаща снимка IMG_0861, поради което дружеството също не е допуснало нарушение на правото на ползване на фотоизображение, тъй като такова ищецът изобщо няма.

Авторското право обаче включва и неимуществени правомощия, предвидени в чл. 15, ал.1 ЗАПСП, които са непрехвърлими и на които ищецът С. е титуляр. С оглед преминалото по силата на чл. 42, ал.2 ЗАПСП изключително право на ползване в полза на Д.А., с предаване на снимките на съответен носител, позволяващ възпроизвеждането им, ищецът е упражнил правото си по т.1 на чл. 15, ал.1 с.з., като е разгласил създаденото от него произведение и е определил времето, мястото и начина, по който да стане това, поради което и доводите в исковата молба за осъществено от ответниците нарушение на този елемент от авторското му право, са неоснователни.

Съгласно чл. 15, ал. 1, т. 2 от ЗАПСП авторът има право да иска признаване на неговото авторство върху произведението, а по силата на т. 4 на същата разпоредба - да иска името му, псевдонима му или друг идентифициращ го авторски знак да бъдат обозначавани по съответния начин при всяко използване на произведението. Независимо, че Д.А. е носител на правото на изключително ползване на фотографското произведение, то при всяко негово ползване е следвало да посочва името на автора му, което видно от съдържанието на книгата не е осъществено. Това обуславя извод, че е нарушено неимуществено право, елемент от сложното авторско право, като нарушението е извършено от ответника Д.А. при презумптивна и необорена вина.

Ответникът "А.П." ЕООД е извършило възпроизвеждането на снимката по силата на издателски договор, като същата му е предоставена от Д.А. и съгласно презумпцията на чл. 6, ал.1 ЗАПСП, тя се е считала за неин автор до доказване на противното. Това означава, че към момента на възпроизвеждането на произведението издателят е посочил презумптивния автор на снимката -Д.А. и не носи отговорност за нарушаване на неимуществените авторски права на ищеца, тъй като нарушението изисква противоправност на поведението, а при необорена към този момент презумпция за авторство този елемент не е налице. Това пък обуславя извод осъществените факти във връзка с издаването на книгата да са такива, че установената презумпция за виновност на

поведението на управителя на дружеството да е опровергана.

При извод да е допуснато от ответника Д.А. нарушение на неимуществените права на ищеца С., изразено в използване на снимка IMG_0861, без да е означено авторството му, се налага извод, че за автора е породено право на обезщетение, съгласно чл. 94 ЗАПСП. Съдържанието на обезщетението е определено в чл. 94, ал. 2 ЗАПСП, според който то включва всички вреди, пряка и непосредствена последица от нарушението. Видът на вредите - имуществени или неимуществени, е от значение за размера на дължимото обезщетение с оглед правилото на чл. 94, ал. 4 във вр. с ал. 3 ЗАПСП, че съдът определя справедливо обезщетение, което трябва да въздейства възпиращо и предупредително на нарушителя и на останалите членове на обществото, като взема предвид всички обстоятелства, свързани с нарушението, пропуснатите ползи и неимуществените вреди, както и реализираните от нарушителя приходи - така решение № 106 от 11.07.2012 г. по т. д. № 769/2011 г., Т. К., II Т. О. на ВКС.

Имуществени вреди от нарушение на правомощията по чл. 15, ал.1, т. 2 и т.4 ЗАПСП съдът намира да не са настъпили в правната сфера на ищеца - засегнато е единствено неимуществено право и то от лице, носител на правото на изключително ползване на произведението. Имуствените вреди се изразяват в претърпени разходи и/или пропуснати ползи, като от неупоменаване на авторството на ищеца по отношение на публикуваната портретна снимка IMG_0861 на Д.А. разходи няма как да произтекат, а пропуснати ползи, представляващи сигурно увеличаване на имуществото му също не се установяват.

Няма съмнение, че нарушаването на авторско право и то изразено в непосочване на името на автора дефинитивно предизвиква у същия негативни преживявания, които съгласно показанията на свидетеля Хаджийски се изразили в дълбоко разочарование. Ищецът е преживял известно психическо напрежение и стрес, свързани и с формирано чувство на неудовлетворение. Тези вреди обаче са настъпили във връзка с публикуването на всички 18 фотоизображения, а съдът прие, че ищецът е носител на авторско право и то само на неимуществените му елементи (без правото на използване) единствено върху една от фотографите. От друга страна, последната представлява портрет на Д.А., който същата е използвала за представянето си като автор на книгата, затова съдът приема, че използването на портретна снимка именно от фотографираното лице, създадена по поръчка на това лице, не обуславя значителен обем на претърпените вреди. Сам ищецът счита, че тези вреди следва да бъдат обезщетени с престиране на сума в размер на 1000 лева и то претендирана за използването на всички 18 снимки, поради което съдът съобразявайки всички обстоятелства във връзка с нарушението, характера на снимката и обема на релевираните в настоящото производство вреди, приема, че обезщетението дължимо от Д.А. следва да е в размер на 300 лева. В случая за размера на вредите са събрани достатъчно доказателства, поради което неприложима е хипотезата на чл. 94а ЗАПСП.

При извод за частична основателност на иска, съдът следва да разгледа евентуалното възражение на ответника А. за изтекла спрямо вземането погасителна давност. Възражението е неоснователно. Вземането за обезщетение възниква от извършване на нарушението, а то е извършено при публикуване на снимка IMG_0861 в книгата "Голямата

могила край Маломирово и Златиница" без посочване името на автора ѝ, което е станало след 18.11.2011 г., когато е предадено на А. книжното тяло на електронен носител, готово за печат. Исковата молба е предявена на 13.06.2016 г., към който момент давността не е била изтекла и е била прекъсната с това процесуално действие на ищеца - чл. 116, б. "б" ЗЗД. Следователно кредиторът на обезщетението е проявил активност в защита на правото си и същото няма основание да се счита погасено по давност.

Върху дължимото обезщетение ответникът Д.А. дължи и заплащане на обезщетение за забава в размер на законната лихва. Вземането за законна лихва възниква от фактически състав, включващ елементите: главно парично задължение, настъпила негова изискуемост и неизпълнение на същото, като предметът на това вземане е обезщетение за вредите, които неизпълнението обективно и закономерно причинява. Задължено лице по това вземане е нарушителят на авторското право Д.А., тъй като вредите са причинени в резултат на нейно виновно и противоправно поведение. Задължението е изискуемо веднага (от момента на настъпването на вредите), т.е. от използване на снимката без обозначаване на авторството и от същия момент изпълнението на това задължение се счита за забавено. При дълг за обезщетяване на вреди от деликт покана не е необходима - длъжникът се счита в забава от момента на възникване на главното задължение (чл. 84, ал.3 ЗЗД). От този момент той дължи обезщетение за забавено изпълнение, което когато главното задължение е парично, е в размер законната лихва - чл. 86, ал.1 ЗЗД.

При извод за неоснователност на главния иск за репарирание на имуществените вреди, претенцията за заплащане на законната лихва върху тях в размер на 1215,76 лева е неоснователна.

По отношение неимуществените вреди, обезщетение за забава се претендира за конкретен период - от 01.11.2013 г. - до предявяване на исковата молба. Ответникът А. релюзира възражение за погасяване на акцесорното вземане по давност, което обаче е неоснователно. Обезщетението за забава в размер на законната лихва се погасява със специалната 3-годишна давност, съгласно чл. 111, б. "б" ЗЗД, поради което погасено би било само акцесорното вземане за лихва за период 3 години назад от предявяване на исковата молба - 13.06.2016 г., а съдебна защита на такова вземане ищецът не търси.

Размерът на законната лихва е нормативно определен на основание чл. 86, ал.2 ЗЗД - основният лихвен процент на Българската народна банка за периода, увеличен с 10 пункта (Постановление № 100 от 29 май 2012 г. за определяне размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, в сила от 01.07.2012 г., отм., Постановление № 426 на МС от 18.12.2014 г. за определяне размера на законната лихва по просрочени парични задължения в сила от 01.01.2015 г.), поради което акцесорния иск по чл. 86, ал.1 ЗЗД за обезщетение за забава върху дължимата главница за неимуществени вреди, е основателен за сумата 79,74 лева, определена по реда на чл. 162 ГПК, чрез математическа операция, за извършването на която не са необходими специални знания, с каквито съдът да не разполага. Съответно за разликата до предявения размер от 303,94 лева, следва да бъде отхвърлен.

С оглед изхода на спора, право на присъждане на разноски за производството се поражда за всяка от страните, съгласно чл. 78, ал.1 и ал.3 ГПК, пропорционално на

уважената, респ. отхвърлена част от предявените искове. Ищецът доказва извършени разноски в размер на 1430 лева, съгласно представен списък по чл. 80 ГПК, от които има право на сумата 108,61 лева, която му се дължи от ответника Д.А.. Последната претендира като разноски сумата 1000 лева, от която има право на присъждане на сумата 924,05 лева. Ответникът "А.П." ЕООД не претендира присъждане на разноски и не доказва извършени такива.

Така мотивиран, СЪДЪТ,

Р Е Ш И:

ОСЪЖДА Д.И.А., ЕГН *****, с адрес: ***, да заплати на К.Д.С., ЕГН *****, с адрес: ***, на основание чл. 94, ал.1 и ал. 4 вр. чл. 15, ал.1, т.4 ЗАПСП, сумата 300 (триста) лева - обезщетение за причинени неимуществени вреди от нарушение на авторското му право върху портретна снимка IMG_0861, публикувана на задната корица на книгата "Голямата могила край Маломирово и Златиница" без обозначаване на авторството му, заедно със законната лихва за забава от предявяване на исковата молба - 13.06.2016 г. до окончателно погасяване на задължението, на основание чл. 86, ал.1 ЗЗД, сумата 79,74 лева (седемдесет и девет лева и седемдесет и четири стотинки) - обезщетение за забава върху главницата, дължимо за периода 01.11.2013 г. - 12.06.2016 г. и на основание чл. 78, ал.1 ГПК, сумата 108,61 лева (сто и осем лева и шестдесет и една стотинки) - разноски за производството, като отхвърля главния иск до пълния предявен размер от 5000 лева и по отношение на снимки IMG_0363, IMG_0367, IMG_0369, IMG_0383, IMG_0394, IMG_0401, IMG_0444, IMG_00603, IMG_0626, IMG_0628, IMG_0632, IMG_0852, IMG_9932, IMG_9934, IMG_9935, IMG_9979 и IMG_9983 и акцесорния иск за разликата над 79,74 лева до пълния предявен размер от 1519,70 лева.

ОТХВЪРЛЯ предявените от К.Д.С., ЕГН *****, с адрес: *** срещу "А.П." ЕООД, ЕИК *****, със седалище ***, искове с правна квалификация чл. 94, ал.1 и ал. 4 вр. чл. 15, ал.1, т.4 ЗАПСП и чл. 86, ал.1 ЗЗД за заплащане на сумата 5000 лева, представляваща обезщетение за причинени вреди от нарушение на авторските му права върху 18 броя снимки, индивидуализирани като IMG_0363, IMG_0367, IMG_0369, IMG_0383, IMG_0394, IMG_0401, IMG_0444, IMG_00603, IMG_0626, IMG_0628, IMG_0632, IMG_0852, IMG_0861, IMG_9932, IMG_9934, IMG_9935, IMG_9979 и IMG_9983, публикувани в издадената от ответника книга "Голямата могила край Маломирово и Златиница" и сумата 1519,70 лева - обезщетение за забава върху за периода 01.11.2013 г. - 12.06.2016 г.

ОСЪЖДА К.Д.С., ЕГН *****, с адрес: ***, да заплати на Д.И.А., ЕГН *****, с адрес: ***, на основание чл. 78, ал.3 ГПК, сумата 924,05 лева (деветстотин двадесет и четири лева и пет стотинки) - разноски за производството.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред Софийския апелативен съд в двуседмичен срок от съобщаването му.

СЪДИЯ: